

**Pozmeňujúci návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
Jozefa Mihála a Simony Petrík
k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o
sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré
zákony (tlač 664)**

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa mení a dopĺňa takto:

1. V čl. I sa za bod 6. vkladajú nové body 7. až 9., ktoré znejú:

„7. V § 30 písmeno b) znie:

„b) nemá príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací základ podľa § 138 ods. 1, okrem príjmu, ktorý sa poskytuje z iného dôvodu, než za vykonanú prácu, za obdobie trvania dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky uvedeného v § 33 ods. 1 a § 39 ods. 1.“.

8. V § 31 odsek 1 písmeno b) znie:

„b) zaplatili poistné na nemocenské poistenie najneskôr v posledný deň kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, za obdobie od prvého vzniku nemocenského poistenia povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby do konca kalendárneho mesiaca predchádzajúceho kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, najviac za obdobie posledných päť rokov predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky; podmienka zaplatenia poistného na nemocenské poistenie sa považuje za splnenú, ak suma dlžného poistného na nemocenské poistenie je v úhrne nižšia ako 5 eur.“.

9. V § 32 sa odsek 2 dopĺňa písmenom c), ktoré znie:

„c) poistenkyne, ktorej nemocenské poistenie zaniklo v období kedy poberala materské alebo rodičovský príspevok a ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, trvá až do dovŕšenia šiestich rokov veku dieťaťa.“.

Doterajšie body sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

Účelom predloženého pozmeňujúceho návrhu je náprava nedostatkov zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov iniciovaná skúsenosťami z praxe a požiadavkami konkrétnych občanov. Ide o okruh problémov týkajúcich sa poskytovania dávky nemocenského poistenia – materské.

V prvom rade návrh rieši súčasné nedostatky pri uplatňovaní nároku na materské a výpočtu materského v prípade tzv. reťazových pôrodov. Návrhom sa spravodlivo upravujú nároky matiek na materské pri druhom a ďalšom dieťati v prípadoch:

- straty zamestnania v období po pôrode, resp. počas rodičovskej dovolenky,

- práceneschopnosti v rozhodujúcom období (napr. rizikové tehotenstvo),
- predčasného návratu do zamestnania a zníženia pracovného úväzku a
- nahlasovania tzv. pravdepodobného príjmu zamestnávateľom pri ďalšom dieťati.

Ďalej návrh upravuje nárok otca na materské na staršie dieťa v prípade, že matka dieťaťa poberá materské pri mladšom dieťati. Návrh odstraňuje tvrdosť zákona v prípade SZČO ktorá je dlžníkom Sociálnej poisťovne. Ak má rodič záujem, umožní sa mu pracovať v čase, kedy poberá materské bez straty nároku na materské.

Návrh bude mať negatívny dopad na rozpočet Sociálnej poisťovne. Mierne sa zvýšia výdavky fondu nemocenského poistenia na materské.

Návrh nemá dopad na rozpočty obcí a vyšších územných celkov a vplyv na životné prostredie, podnikateľské prostredie a informatizáciu spoločnosti a má pozitívny dopad na sociálne vplyvy a na zamestnanosť.

K bodu 7

Podľa súčasnej právnej úpravy je podľa § 30 písm. b) všeobecnou podmienkou nároku na nemocenské dávky zamestnanca aby v zamestnaní v ktorom je nemocensky poistený, nemal príjem za prácu vykonávanú v období trvania dôvodu na poskytnutie niektorej z nemocenských dávok nemocenské, ošetrovné alebo materské. V praxi však počas starostlivosti o narodené dieťa, resp. pred jeho narodením mnohé matky, resp. otcovia majú záujem, respektíve môžu pracovať napríklad z domu, resp. na kratší úväzok – súčasná právna úprava im v tom však bráni pod hrozbou straty nároku na materské. V protiklade k tomu samostatne zárobkovo činná osoba v čase, kedy poberá materské, môže naďalej podnikáť. Pri úvahe, či môže alebo nemôže poberateľ materského pracovať nie je správne dávať na jednu úroveň nemocenské – kedy poistenec musí dodržiavať liečebný režim – a materské, kedy starostlivosť o dieťa je často možné vykonávať v súbehu s pracovnou aktivitou. Preto sa navrhuje, aby pri poberaní materského bola podmienka zákazu práce pre zamestnanca zo zákona vypustená.

K bodu 8

Všeobecnou podmienkou nároku na nemocenské dávky povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby v prípade dlžného poistného je úhrada dlžnej sumy najneskôr do konca kalendárneho mesiaca, ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky. V prípade, že vznik dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky pripadne na koniec mesiaca tieto osoby nemajú dostatočný časový priestor na úhradu dlžného poistného a nárok na dávku im prepadne – čo má nepriaznivé dôsledky najmä v prípade materského.

Príklad: Matka, ktorá je SZČO žiada o materské k 30.9.2017 – ak sa pri podávaní žiadosti v tento deň dozvie v Sociálnej poisťovni že nemá zaplatené poistné nemusí byť vždy jednoduché požadovanú sumu v ten istý deň aj uhradiť. Preto sa navrhuje, aby uvedené osoby mali čas na úhradu dlžného poistného o jeden kalendárny mesiac dlhšie.

K bodu 9

Navrhuje sa, aby ochranná lehota poistenkyne, ktorej nemocenské poistenie zaniklo v období kedy poberala materské alebo rodičovský príspevok a ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich

rokov jeho veku s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, trvala až do dovŕšenia šiestich rokov veku dieťaťa.

V praxi sa stáva, že matka získa len krátkodobé zamestnanie na dobu určitú a pracovný pomer jej skončí vypršaním dohodnutej doby v čase kedy poberá materské resp. v čase, kedy je na rodičovskej dovolenke a stará sa o dieťa. Takéto matky sú jednak objektívne hendikepované pri hľadaní nového zamestnania, jednak napríklad v situácii kedy majú ročné – dvojročné dieťa logicky uprednostnia starostlivosť o dieťa pred hľadaním nového zamestnania. V prípade ďalšieho otehotnenia počas starostlivosti o dieťa tak nemajú nárok na materské pri ďalšom dieťati, pretože nie sú nemocensky poistené a podľa súčasného právneho stavu ak k otehotneniu došlo po skončení pracovného pomeru, nie sú ani v ochrannnej lehote.

Predĺženie ochrannnej lehoty je v záujme tejto skupiny žien a zabezpečí im v uvedených prípadoch nárok na materské aj pri ďalšom dieťati. Získajú tak nárok na ďalšie materské rovnako ako matky, ktoré majú „to šťastie“ že mali pracovný pomer na dobu neurčitú a počas celého trvania rodičovskej dovolenky im pracovný pomer trval.

Podobne to bude znamenať spravodlivé riešenie pre matky, ktoré získali prvé materské z povinného nemocenského poistenia SZČO a povinné poistenie im zaniklo počas starostlivosti o dieťa z dôvodu, že podnikat' prestali a z titulu nízkeho, resp. žiadneho príjmu im povinné poistenie SZČO zaniklo.

2. V čl. I sa za bod 7. vkladajú nové body 8. až 11., ktoré znejú:

„8. V § 49 odsek 2 písmeno d) znie:

„d) otec dieťaťa po dohode s matkou dieťaťa, najskôr po uplynutí šiestich týždňov odo dňa pôrodu, a matka nepoberá materské na to isté dieťa alebo rodičovský príspevok,“.

9. V § 54 sa za odsek 5 vkladá nový odsek 6 ktorý znie:

„(6) Rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu na určenie výšky materského zamestnankyne, ktorej zamestnávateľ upravil pracovný čas na kratší pracovný čas v období, kedy poberala materské alebo rodičovský príspevok sa zisťuje ku dňu tejto úpravy, ak je to pre zamestnankyňu výhodnejšie.“.

Doterajšie odseky 6 až 10 sa označujú ako odseky 7 až 11.

10. § 57 odsek 4 znie:

„(4) Pravdepodobný denný vymeriavací základ zamestnanca a povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorí nemali v rozhodujúcom období vymeriavací základ na platenie poistného na nemocenské poistenie z dôvodu poberania nemocenského alebo materského, prerušenia povinného nemocenského poistenia zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky alebo z dôvodu prerušenia povinného nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorá má nárok na rodičovský príspevok, je jedna tridsatina vymeriavacieho základu, z ktorého by sa platilo poistné na nemocenské poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky; § 55 ods. 2 platí rovnako.“.

11. V § 57 sa za odsek 4 vkladá nový odsek 5 ktorý znie:

„(5) Pravdepodobný denný vymeriavací základ určený podľa odseku 4 v prípade zamestnanca, ktorý poberal v rozhodujúcom období alebo pred rozhodujúcim obdobím materské, je najmenej denný vymeriavací základ alebo pravdepodobný vymeriavací základ z ktorého bolo určené predchádzajúce materské; § 55 ods. 2 platí rovnako.“.

Doterajší odsek 5 sa označuje ako odsek 6.“.“.

Doterajšie body sa primerane prečíslujú.

Účinnosť navrhovaných bodov sa navrhuje 1. januára 2018 čo sa primerane premietne do ustanovenia o účinnosti zákona.

Odôvodnenie:

K bodu 8

Podľa platného znenia § 49 ods. 2 písm. d) si otec dieťaťa nemôže uplatniť nárok na svoje materské v prípade, ak súčasne pobera materské matka. Toto ustanovenie je logické v prípade, ak by si chcel otec uplatniť nárok na svoje materské vtedy, ak súčasne pobera materské matka na to isté dieťa. Nie je však najmenší dôvod brániť otcovi uplatniť si nárok na svoje materské pri staršom dieťati vtedy, ak matka pobera materské na ďalšie – novonarodené dieťa, respektíve v čase pred pôrodom ďalšieho dieťaťa.

Preto sa navrhuje, aby si otec mohol uplatniť nárok na materské aj v prípadoch, kedy matka pobera materské na druhé dieťa.

K bodu 9

Pri tzv. reťazových pôrodoch sa v praxi stáva, že sa matka počas rodičovskej dovolenky dohodne so zamestnávateľom na predčasnom návrate do zamestnania s tým, že pracovný čas sa v súlade s § 164 ods. 2 Zákonníka práce upraví na kratší pracovný čas. Pri ďalšom otehotnení to môže znamenať, že materské pri ďalšom dieťati bude nižšie ako v prípade, že by zamestnankyňa nepracovala a dočerpala rodičovskú dovolenku až do troch rokov veku dieťaťa.

Návrh na doplnenie nového odseku 6 v § 54 túto nespravodlivosť odstráni, pretože materské sa vypočíta z príjmu zamestnankyne dosiahnutého pred úpravou na kratší pracovný čas, ak je to pre zamestnankyňu výhodnejšie.

K bodu 10

Podľa platného znenia § 57 ods. 4 zákona sa nemocenská dávka prizná z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu určeného ako jedna tridsatina vymeriavacieho základu, z ktorého by sa platilo poistné na nemocenské poistenie za kalendárny mesiac, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky v prípadoch, kedy v rozhodujúcom období zamestnanec alebo povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba nemali

vymeriavací základ z dôvodu poberania materského alebo z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky (rodičovského príspevku). V takom prípade sa nepoužije obmedzenie výšky pravdepodobného denného vymeriavacieho základu podľa § 57 ods. 3 (pravdepodobný denný vymeriavací základ je najviac suma zodpovedajúca jednej tridsatine tzv. minimálneho vymeriavacieho základu).

Pri tzv. reťazových pôrodoch sa však v praxi stáva, že v rozhodujúcom období zamestnankyňa nemala vymeriavací základ z dôvodu kombinácie obdobia práceneschopnosti, poberania materského a obdobia rodičovskej dovolenky.

Napríklad ak v priebehu rozhodujúceho obdobia po sebe postupne nasleduje práceneschopnosť spôsobená rizikovým tehotenstvom, poberanie materského a napokon čerpanie rodičovskej dovolenky.

Podľa súčasnej právnej úpravy je takáto zamestnankyňa pri druhom dieťati diskriminovaná tým, že druhé materské sa vypočíta len zo sumy minimálneho vymeriavacieho základu (v roku 2017 zo sumy 441,50 eura) a nie z predpokladaného vymeriavacieho základu, ktorý by mala v mesiaci v ktorom začína poberať druhé materské. Predložený návrh túto diskrimináciu odstraňuje.

K bodu 11

V praxi je obvyklé, že sa pri určení výšky materského pri druhom dieťati pri tzv. reťazových pôrodoch zistí, že v rozhodujúcom období (obvykle je to predchádzajúci rok) zamestnankyňa nemala vymeriavací základ – pretože bola v rozhodujúcom období na materskej resp. rodičovskej dovolenke so starším dieťaťom. Preto sa pri určení výšky materského použije pravdepodobný denný vymeriavací základ.

Postupuje sa tak, že zamestnávateľ nahlási Sociálnej poisťovni pravdepodobný vymeriavací základ (predpokladanú mzdu) v mesiaci, v ktorom sa začína zamestnankyni poskytovať materské pri ďalšom dieťati. Tu sa často stáva, že zamestnávateľom nahlásený vymeriavací základ je nižší, ako vymeriavací základ z ktorého bolo určené materské pri predchádzajúcom (prvom) dieťati. Býva to preto, lebo zamestnávateľ nahlási len základnú mzdu dohodnutú v pracovnej zmluve, nezohľadní prípadné mesačné či ročné odmeny, nadčasy, náhrady mzdy a už vôbec neuvažuje o tom, že by malo dôjsť k postupnému zvyšovaniu základného platu. Vo výsledku sa potom stane, že materské pri druhom dieťati je nižšie ako materské pri prvom dieťati, čo nemá najmenšiu logiku a je to voči matke nespravodlivé. Zodpovednosť nesie zamestnávateľ, Sociálna poisťovňa v takýchto prípadoch záujem matky nezastane.

Podľa navrhovanej úpravy by predpokladaný denný vymeriavací základ pri druhom dieťati nesmel byť nižší ako denný vymeriavací základ pri prvom dieťati. Inými slovami nemohlo by sa stať aby mala matka pri druhom dieťati nižšie materské ako pri prvom dieťati.

1. Simona Petrusk
2. Jozef Mihál
3. ZUZANA ZIMENOVÁ

[Signature]
[Signature]

4. KATARINA MACHÁČKOVÁ
5. MIROSLAV BŘEBŮM
6. Oto Žarnay
7. KIERA DURACOVÁ
8. Erika Jurinová
9. ANNA ČERESŮVÁ
10. JAK MAREK
11. JOSEF LUKAČ
12. MIROSLAV ŠOPKO
13. SOŇA GABORČÁKOVÁ
14. Richard Vářeš
15. EDUARD HEGER
16. ALAN SUCHÁNEK

Katarina
Miroslav
Oto
Kiera
Erika
Anna
Jak
Josef
Miroslav
Soňa
Richard
Eduard
Alan